Savivaldybių žinios

Nr. 1 (891) 2021 m. sausio 16 d. Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2021

AR SUKURSIME REGIONINĖS POLITIKOS SĖKMĖS ISTORIJĄ ALYTAUS REGIONE? 2–3 p.

IDILIŠKI LAZDIJŲ KRAŠTO VAIZDAI – GALIMYBĖS TURIZMO VERSLUI 4–5 p.

PREZIDENTAS: ĮSITIKINAU, KAD ŠALIAI TRŪKSTA EFEKTYVAUS IR ABIPUSIO BENDRADARBIAVIMO TARP CENTRINĖS IR REGIONINĖS VALDŽIOS 8 p.

SUVALKIEČIAI NEIGIA ŠYKŠTUMO MITĄ IR VISAI LIETUVAI RODO SOLIDARUMO PAVYZDĮ 21 p.

Ar sukursime regioninės politikos sėkmės istoriją Alytaus regione?

2020 m. lapkričio pabaigoje Alytaus miesto savivaldybės meras Nerijus Cesiulis (antras iš dešinės) kartu su Alytaus rajono meru Algirdu Vrubliausku, Varėnos rajono meru Algiu Kašėta, Lazdijų rajono mere Ausma Miškiniene ir Druskininkų savivaldybės meru Ričardu Malinausku pasirašė Alytaus regiono plėtros tarybos steigimo sutartį

„Džiaugiuosi, kad visos penkios savivaldybės nusprendė burtis ir dirbti kartu. Labai tikiuosi, kad mums seksis, nors ir anksčiau dirbom, ir buvo gerų, ir ne tokių gerų sprendimų, tačiau kaip regionas išlikome, esame ir tikimės, kad būsime. Pasirašėme sutartį, vėliau parengsime reglamentą, aptarsime tarybos vadovo ir kitus dalykus. Laiko viską susidėlioti turime iki 2021 metų kovo 1 dienos, kuomet pradės veikti įstatymas. Manau, kad iki tol spėsime suformuoti administraciją, gerai dirbsiantį biurą, tam tikras gaires ir prioritetus, kuriuos turėsime sėkmingai įgyvendinti ateityje“, – po sutarties pasirašymo sakė Tarybos pirmininkas N. Cesiulis.

SEIMO BIČIULIAI TIESIA RANKĄ SAVIVALDYBĖMS

Viktorija RAŽUKAITĖ

2020 m. gruodžio pradžioje įvyko virtualus Seimo laikinosios Dzūkijos bičiulių parlamentinės grupės ir Pietų Lietuvos savivaldybių merų susitikimas dėl bendradarbiavimo krypčių.

Susitikime buvo išklausyta ir aptarta Pietų Lietuvos savivaldybių merų informacija apie jų prioritetus 2021–2024 metams, lūkesčiai Seime svarstant ir priimant 2021 metų valstybės ir savivaldybių biudžetą, lūkesčiai teisėkūros srityje.

Laikinosios parlamentinės grupės vadovas Vytautas Bakas sakė, kad jis ir kiti parlamentarai nori išgirsti savivaldybių vadovų požiūrį į viso Pietų Lietuvos regiono vystymą ir parengti parlamentinės grupės veiklos plano gaires.

„Pagrindinis uždavinys – Dzūkijos pavyzdžiu sukurti regioninės politikos sėkmės istoriją. Ekonominė praraja, kuri skiria šį kraštą ir, pavyzdžiui, Vilniaus, Kauno, Klaipėdos regionus, yra neteisinga ir nepateisinama. Kai kalbame apie vidutines pajamas, BVP, tenkantį vienam gyventojui, skirtumai tarp regionų yra per daug dideli. Labai norėčiau, kad šios parlamentinės grupės tikslas būtų išgirsti, patarti ir padėti Dzūkijos krašto vadovams, visuomenei stiprinant regiono ekonomiką ir didinant patrauklumą čia gyventi, investuoti. Dėl to kalbamės su miestų, rajonų vadovais, kalbėsimės ir su verslo, jaunimo organizacijomis, stengsimės juos išgirsti ir įtraukti į bendrą sprendimų priėmimą“, – sakė Dzūkijos bičiulių parlamentinės grupės pirmininkas V. Bakas.

Į Dzūkijos bičiulių parlamentinę grupę susibūrė Seimo nariai Vytautas Bakas, Juozas Baublys, Antanas Čepononis, Laurynas Kasčiūnas, Andrius Kupčinskas, Orinta Leiputė, Arminas Lydeka, Kęstutis Mažeika, Andrius Palionis, Julius Sabatauskas, Linas Slušnys, Zenonas Streikus, Robertas Šarknickas.

Savivaldybes atstovavo merai: Algirdas Vrubliauskas (Alytaus r.), Ričardas Malinauskas (Druskininkų sav.), Nerijus Cesiulis (Alytaus m.), Ausma Miškinienė (Lazdijų r.), Alvydas

Vaicekauskas (Prienų r.), Nijolė Dirgінčienė (Birštono sav.), Algis Kašėta (Varėnos r.).

Parlamentarus linksmai nuteikė Alytaus rajono mero Algirdo Vrubliausko siurprizas – dzūkiška daina „Tokį rytų…“, kurią Youtube atliko kolegos – Varėnos mero sūnus Rokas Kašėta. „Tokį rytų, cik šitokį cykų rudenio rytų saulai smelkiancis pro šakas stovėc po antanini ir klausyc, kap noksta obuoliai, stovėc ir nekvėpuoc, ba ir pats noksci…“ – dzūkiška tarme dainavo mero sūnus.

Merai iškėlė daug svarbių problemų ir pristatė projektų, kurių sprendimas išeina ne tik už savivaldybės, bet ir už konkretaus regiono ribų.

ŽALIOJI EKONOMIKA – GRĮŽIMAS PRIE NATŪRALAUS GYVENIMO BŪDO

Algirdas Vrubliauskas sakė: „Įsteigėme Alytaus regiono plėtros tarybą, siekiame dirbti kaip vientisas Pietų Lietuvos regionas, bet kiekviena savivaldybė turi skirtingus, savitus poreikius. Alytaus rajono savivaldybė siekia, kad būtų įgyvendinami svarbūs žaliosios ekonomikos projektai – atsinaujinančių energijos šaltinių diegimas ir naudojimas. Pati savivaldybė jau parėmė 130 gyventojų, kurie įsirengė šilumos siurblius. Daugiau kaip 200 gyventojų paremta finansiškai, nes jie įsirengė individualius nuotėkų valymo įrenginius.“

Rajono savivaldybė modernizuoja viešosios paskirties pastatus, naudodama atsinaujinančius energijos šaltinius, tačiau yra gyvenviečių, kurios šildomos centralizuotai iš senų katilinių.

Problema: privačių ir kitų pastatų modernizavimas. „Jeigu uždarysime, pvz., Simno katilinę, moderniomis sistemomis oras-oras, oras-vanduo arba geoterminis gyvenvietės šildymas kainuos apie 2 mln. eurų, bet įdiegus naujoves šildymas atpigtų perpus. Savivaldybei tokį projektą įgyvendinti kyla tiek teisinės, tiek socialinės kliūtys,“ – kalbėjo A. Vrubliauskas.

Mero nuomone, su tokiomis pačiomis problemomis susiduria ir kitos savivaldybės, todėl parlamentarai galėtų pasvarstyti, kaip pagal Ateities DNR planą teikti finansinę paramą atsinaujinančių energijos šaltinių diegimui nedidelėse gyvenvietėse, su sąlyga, kad senos katilinės bus nugriautos. A. Vrubliauskas taip pat iškėlė bešeimininkių pastatų griovimo privačioje žemėje, griūvančių daugiabučių tvarkymo, žemdirbių ir aplinkos taršai mažinti problemas.

Meras kalbėjo, kad Alytaus rajonas yra žemės ūkio kraštas. Savivaldybė skatina skaitmenines programas, nuolat ragina žemdirbius taikyti modernias ekologines, aplinkos saugojimo, taršos mažinimo priemones. Viena iš tokių naujovių – dirvos tręšimo žemėlapis, kurio reikšmę pamatėme 2020 metų vasarą, kai išgulė didžiuliai javų plotai, ir ūkininkai patyrė nuostolių. Priežastis – netinkamas, neteisingas dirvos tręšimas, perteklinis trąšų naudojimas, kuris kenkia ir pasėliams, ir neabejotinai didina aplinkos taršą. Pasiūlius žemdirbiams sudaryti vadinamuosius laukų tręšimo žemėlapius, pagal juos nustatyti ir taikyti optimalų trąšų kiekį, daugelis susidomėjo, tačiau naujovė – nepigi. Prašymas: per Nacionalinę mokėjimų agentūrą skirti programas aplinkos taršai mažinti, tiems žemdirbiams, kurie taiko pažangias technologijas, galbūt skirti didesnes išmokas arba teikti kitokią motyvaciją.

VERSLAS IR TURIZMAS PRIE NEMUNO – NEATSIEJAMI

Alytaus rajono meras įsitikinęs, kad visiems susitikimo dalyviams rūpi Punios šilo ateitis – rezervato statusas. Ir ar tikrai būtina visą teritoriją paversti rezervatu?

„Pasitarę su bendruomene, mes sakome, kad čia yra būtina rekreacinė zona (prieinama, privažiuojama) prie saugomų ir lankomų objektų (su Žaltės slėniu). Savivaldybė turi realius planus laivu-keltu sujungti Punios šilą ir Punios piliakalnį, tuo pačiu – Punios miestelį. Problema: trūksta aiškumo, bendradarbiavimo ir atvirumo su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba ir jai pavaldžia Nemuno kilpų regioninio parko direkcija: nėra aiškus vykdomų projektų (rekreacinės zonos Punios šile) turinys, apimtys ir pan. Savivaldybė taip pat skyrė lėšų Punios piliakalnio tvarkymo projektui, nutarė prisidėti prie piliakalnio tvarkybos darbų, tačiau projekto vykdytojai nesiima realių įgyvendinimo žingsnių, neteikia informacijos“, – kalbėjo A. Vrubliauskas.

Punios projektas glaudžiai siejamas su laivybos Nemuno upe atgaivinimu, todėl visų savivaldybių merai pritarė, kad šias problemas reikia spręsti, nes turizmas šiuo metu merdi. Kartu stabdomi smulkaus ir vidutinio verslo projektai Nemuno pakrantėse, kur galėtų atsirasti nauji turistiniai maršrutai, įvairios paslaugų ir verslo įmonės, kultūros ir pramogų kaimai, edukacijų vietos, dviračių takai.

Alytaus rajono ir Druskininkų merai akcentavo ne tik turistinę laivybą, bet ir krovinių plukdymo idėją, kuri nuimtų įtampą sausumos kelių tinkle, turėtų įtakos oro švarumo rodikliams. Svarbiausia – teigiamiems ekonominiams logistikos pokyčiams.

Druskininkų savivaldybės meras Ričardas Malinauskas sakė, kad Lietuva dar 1933 metais turėjo savo Turizmo įstatymą, dabar tokio teisės akto nėra, o jo labai reikia.

Alytaus miesto meras Nerijus Cesiulis pabrėžė Alytaus atliekų deginimo Kaune problemą, taip pat prašė parlamentarų, svarstant 2021 metų valstybės biudžeto projektą, atsižvelgti į savivaldybių funkcijų įgyvendinimo poreikius.

VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS PROJEKTAI DIDELI, BET REALŪS

Meras A. Vrubliauskas siūlė Alytaus regiono plėtros tarybos ir parlamentarų bendromis jėgomis įkurti didelę vandentvarkos įmonę, kuri būtų modernaus centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo pavyzdys, užtikrintų geresnę vandens kokybę, mažesnę kainą, galimybę įdiegti ir naudoti modernias technologijas, turėti mažiau avarijų tinkluose. Centralizuotas nuotekų tvarkymas ženkliai sumažintų aplinkos taršą.

Visi susitikime dalyvavę savivaldybių vadovai, ypač Prienų rajono meras Alvydas Vaicekauskas pabrėžė kelio Alytus – Prienai – Kaunas rekonstrukcijos svarbą, nes kelias siauras, avaringas, jame žūsta žmonės ir laukiniai gyvūnai, daužomos mašinos.

A. Vrubliausko nuomone, visoms savivaldybėms aktuali tema – sodininkų bendrijų prijungimas prie savivaldybių teritorijos. Pačios sodininkų bendrijos to nori ir prašo, bet yra finansinių kliūčių, tuose soduose reikia infrastruktūros, vaikų darželių, mokyklų, pėsčiųjų ir dviračių takų, galbūt – daugiau viešojo transporto – autobusiukų, kad kiekvienas gyventojas nevažiuotų pirmyn atgal savo automobiliu, būtų tausojama aplinka. Prašymas: inicijuoti tikslinių programų finansavimą sodų bendrijų teritorijoms vystyti.

Varėnos rajono meras Algis Kašėta prašė Seimo narių priimant teisės aktus labiau įsiklausyti į Lietuvos savivaldybių asociacijos, pačių savivaldybių nuomonę.

Lazdijų rajono merė Ausma Miškinienė atkreipė parlamentarų dėmesį į apleistą pasienio su Lenkiją teritoriją, buvusių pasienio postų infrastruktūrą, taip pat – neprižiūrimus valstybinės žemės sklypus, kurių Lietuvoje yra apie 12 tūkst. hektarų. Šių žemių niekas netvarko, ir jos tikrai nepuošia Dzūkijos krašto.

„Mūsų regiono savivaldybės tarpusavyje sutaria, randa bendrą kalbą dėl turizmo, viešųjų paslaugų ir kitų bendrų projektų. Mes nesakome – duokite mums kažką! Mes prašome Seimo narių, Dzūkijos bičiulių bendradarbiauti su savivaldybėmis ir mums padėti“, – apibendrino Druskininkų savivaldybės meras R. Malinauskas.

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios“
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT- 11347 Vilnius,
el. p. *info@savzinios.lt*, interneto svetainė *www.savzinios.lt*
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Gurklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios Ieva Cataldo, *cataldoieva@gmail.com*

Spausdina AB „Spauda“,
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,
www.spauda.com
ISSN 1392–2467

Mūsų partneris
Mano Kraštas

IDILIŠKI LAZDIJŲ KRAŠTO VAIZDAI – **GALIMYBĖS TURIZMO VERSLUI**

Apie Lazdijų rajono savivaldybės veiklą, projektus, bendradarbiavimą su šalies Vyriausybe, rajono plėtros galimybes mintimis dalijasi Lazdijų rajono merė Ausma Miškinienė.

Ausma MIŠKINIENĖ
Lazdijų rajono merė

Gerbiama mere, po kelių mėnesių pasieksite kadencijos pusiaukelę, tad kaip įvertintumėte šio laikotarpio pasiekimus ir rūpesčius?

Pirmieji metai prabėgo nepaprastai greitai, o praėjusiais – netrūko COVID-19 sąlygotų rūpesčių. Nepaisant to, džiaugiuosi įsibėgėjusiu įsisenėjusių kelių atnaujinimo, vandens kokybės gerinimo ir apšvietimo problemų sprendimu. Daug dėmesio skyrėme socialinei sričiai, turizmo ir smulkaus verslo skatinimui ir, žinoma, sėkmingam jau laimėtų projektų įgyvendinimui.

Kai kalbėjomės paaiškėjus rinkimų rezultatams, sakėte, kad vienas Jūsų tikslų – pasiekti, kad Lazdijų rajono savivaldybė taptų bendradarbiaujanti. Kaip sekasi kurti bendradarbiaujančią savivaldybę?

Į šį klausimą turbūt geriausiai atsakytų tie, su kuriais savivaldybė bendradarbiauja: gyventojai, įstaigos, įmonės ir užsienio partneriai. Mano manymu išties kuriame atvirą savivaldą: stengiamės nedelsdami atliepti gyventojų prašymus, laukiame idėjų ir iniciatyvų, patys aktyviai rengiame projektus. Man patikėtos Alytaus regiono plėtros tarybos kolegijos pirmininko pavaduotojos pareigos, taip pat esu Lietuvos savivaldybių asociacijos (toliau – LSA) viceprezidentė. Dėkoju kolegoms už pasitikėjimą.

Lazdijų rajone nestokojate reikšmingų projektų. Papasakokite apie juos?

Bene reikšmingiausias jų – daugiafunkcis sporto centras, kuris įsikurs rekonstravus buvusį policijos komisariato pastatą ir prie jo pastačius modernų priestatą – sporto salę. Pirmas žingsnis žengtas – apgyvendinimo patalpos sportininkams jau įrengtos, netrukus prasidės priestato statyba, kitų vidaus erdvių atnaujinimas. Gruodį sėkmingai baigėme įgyvendinti Vyriausybės nutarimu finansuotus projektus: Lazdijų M. Gustaičio gimnazijos senojo pastato bei valgyklos ir VšĮ „Lazdijų ligoninė“ Fizinės medicinos ir reabilitacijos centro patalpų atnaujinimą. Projektų dėka į gimnaziją atkeliavo ir naujutėlaičiai baldai ir valgyklos įranga, o į ligoninės patalpos tapo dar patogesnės pacientams. Labai svarbu ir tai, kad bendruomenės, anksčiau nesiryžusios imtis projektų, kuriančių darbo vietas, dabar sėkmingai juos įgyvendina. Mūsų rajone vyrauja smulkus verslas, tad bendruomenių verslumo iniciatyvos nepaprastai reikalingos, o aš jas visuomet palaikysiu. Džiugina ir privataus verslo planai jau šį pavasarį atnaujinti Lazdijų autobusų stotį.

Žinau, kad sėkmė lydėjo ir Interreg V–A Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo programos projektus. Kiek jų? Kokią įtaką pandemija daro šiems projektams?

Mūsų aktyvumas ir pastangos atsipirko – šiuo metu finansavimą gavusių Interreg V–A Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo programos projektų turime net aštuonis. Jų dėka savivaldybės biudžetas pasipildys daugiau kaip 1 mln. 700 tūkst. eurų. Už tokį rezultatą dėkoju savo patarėjai Sonatai Dumbliauskienei. Projektai apima skirtingas sritis: tai ir jaunimo verslumo skatinimas, ir kuriami pasienio turizmo maršrutai, ir atnaujinama bei šeimoms pritaikoma turizmo infrastruktūra, ir integralios pagalbos teikimas. Viską išvardinti sunku, bet visa tai jungia pagrindinė žinia – projektai atneš neabejotiną ir realią naudą Lazdijų krašto žmonėms. Projektai įgyvendinami sėkmingai, tiesiog planuotus gyvus susitikimus perkėlėme į virtualią erdvę.

Labai didelį dėmesį skyrėte gyventojų gerovei, kokių pokyčių šioje srityje pavyko pasiekti?

Gyventojų gerovė gan plati, daug sričių apimanti sąvoka. Išskirtinį dėmesį skiriame socialiai pažeidžiamiems asmenims ir visai socialinei sričiai. Padedami seniūnų, administracijos darbuotojų ir aktyvių bendruomenių narių dirbame tam, kad visi gyventojai gautų jiems būtinas paslaugas, sulauktų reikalingos pagalbos ir nestokotų dėmesio. Smagu, kad mūsų pastangos buvo įvertintos – rajono pokyčiai socialinėje srityje buvo įvertinti Auksine krivūle.

Tikriausiai be žmonių, Lazdijų rajono didžiausias turtas yra gamta ir jos teikiamos galimybės turizmo plėtrai. Praėjusiais metais pasaulį apėmusį pandemija paskatino vidaus turizmą. Tad ką praėję metai atnešė rajono turizmo plėtrai ir kokius lūkesčius puoselėjate šiais metais? Galbūt turistams buvo pasiūlytos naujos paslaugos?

Lazdijai – idiliškų vaizdų kraštas. Čia persipina kultūrinio paveldo ir architektūros paminklais pripažinti objektai, inovatyvūs architektūriniai sprendimai ir neišdildomi gamtos peizažai. Paskatinti daugiau keliauti šalies viduje šiais metais tai atrado ir vietiniai turistai. Didelio lankytojų dėmesio sulaukė pažintiniai/piligriminiai ir dviračių takai, vandens maršrutai. Turistų skaičius praeitą vasarą parodė, kad paklausios būtų tiek naujos nakvynės vietos, tiek maitinimo įstaigos. Manau, kad lankytojų pamėgtose vietose papildomai investavus į reikiamos infrastruktūros kūrimą, šalia puikiai savo idėjas galėtų realizuoti vietiniai verslininkai.

Ankstesniais metais apie turizmo naujienas savivaldybėse sužinodavome per „Adventur" parodą. Šiemet, matyt, tokios parodos nebus, tad kuo savo svečius, jei leis koronavirusas, ruošiasi nustebinti Lazdijų rajonas?

Esama situacija privertė ieškoti originalių idėjų kaip pristatyti savo krašto grožį ir turizmo paslaugas potencialiems turistams. Kol kas aktyviai naudojamės visomis socialinių medijų suteikiamomis galimybėmis ir tikimės, kad Lazdijų krašto turizmo išteklius jau šiais metais pavyks pristatyti tiek Lietuvos, tiek užsienio turizmo parodose. Šiais metais turistams siūlysime išbandyti Baltosios Ančios ir Maros upių baidarių maršrutus, užkopti į apžvalgos bokštus, įveikti suženklintas piligriminio kelio atkarpas. Tikiu, kad populiari kryptis bus ir atsinaujinantis Veisiejų miestas, kuriame rūbą keičia dviračių takas, apžvalgos aikštelės, prieplaukos, muzikos ir šviesos spektaklį demonstruojantis fontanas Ančios ežere.

Veiklą pradėjo Seimo Laikinoji Dzūkijos bičiulių grupė, kokius lūkesčius siejate su šia parlamentine grupe? Kokius uždavinius ji turėtų spręsti ar padėti savivaldybėms spręsti?

Tikiuosi, kad skirtingų politinių pažiūrų Seimo narius jungianti grupė darniai dirbs sprendžiant Dzūkijai svarbias problemas. Mūsų savivaldybei ypač aktualus Lietuvos ir Lenkijos pasienyje esančių kelių atnaujinimas, patogus susisiekimas su greta esančia šalimi. Rajone gausu ne savivaldybės žinioje esančių kelių, apleistų žemės sklypų ir kitų viešųjų erdvių, kurių atnaujinimui ir priežiūrai būtini centrinės valdžios sprendimai. Tikiu, kad rezultatyvus šios grupės darbas pasitarnautų ne tik Dzūkijai, bet ir kitiems regionams.

Esate Lietuvos savivaldybių asociacijos viceprezidentė. Kokiais asociacijos sprendimais galite pasidžiaugti ir kuo jie naudingi savivaldybėms?

LSA, mano manymu, tampa vis atviresnė ir pažangesnė, konstruktyviam dialogui suburianti savivaldybių ir centrinės valdžios atstovus. Tai džiugina, o ankstesnių LSA vadovų dėka buvo pakloti stiprūs pamatai savivaldybių bendradarbiavimui. Jis sėkmingai tęsiamas ir dabar ieškant daugumai priimtiniausių sprendimų.

Kaip LSA sekėsi bendradarbiauti su praėjusios kadencijos Seimo nariais, Vyriausybe ir ar jau užsimezgė ryšiai su naujos kadencijos nariais ir Vyriausybe?

Su praėjusios kadencijos Seimo nariais ir Vyriausybe bendravome konstruktyviai ir sėkmingai. Iškilus klausimams drąsiai kalbėjome, tarėmės, diskutavome, o pasiekti rezultatai akivaizdūs. Daug dėmesio skirta regionams ir juose gyvenančių žmonių poreikiams atliepti. Nuotoliniu būdu, tačiau aktyviai bendraujame ir su naujos kadencijos Seimo nariais bei Vyriausybe. LSA prezidentas ir viceprezidentai kartą per dvi savaites susitinkame su ministre pirmininke Ingrida Šimonyte bei ministrais. Lietuvos savivaldybės, mano manymu girdimos, jų problemos suprantamos, kol kas tikrai nestokojame atgalinio ryšio. Tai teikia vilčių, kad nestokosime ir jų žinioje esančių teigiamų savivaldybėms, jų savarankiškumo stiprinimui reikalingų sprendimų.

Kokio bendradarbiavimo ir sprendimo lauktumėte iš Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto?

Be abejo, tikiuosi, kad šis komitetas aktyviai bendraus ir bendradarbiaus su Lietuvos savivaldybių asociacija ir visomis šalies savivaldybėmis. Labai svarbu, kad komiteto nariai ne tik išgirstų savivaldybių idėjas ir problemas, bet ir ieškotų sprendimų. Nuoširdžiai linkiu, kad šis komitetas aktyviai ir rezultatyviai atstovautų visų savivaldybių interesams Seime.

Ko palinkėtumėte savo kolegoms – kitų savivaldybių vadovams šiais metais, tegul ir karantinu prasidėjusiais?

Linkiu, kad visi kolegos pasiektų užsibrėžtų tikslų, o jų vadovaujami rajonai klestėtų. Taip pat visiems linkiu sveikatos, drąsių idėjų, sėkmingų sprendimų, svarbių laimėjimų ir pasitikėjimu bei pagarba grįsto bendradarbiavimo.

Dėkojame už pokalbį.

„Žaviuosi neišsenkančiu mūsų turizmo informacinio centro darbuotojų išradingumu taip originaliai pristatyti mūsų kraštą", – sakė Litexpo, didžiausioje Baltijos šalyse specializuotoje tarptautinėje turizmo parodoje ADVENTUR 2020 apsilankiusi Lazdijų rajono merė Ausma Miškinienė (trečia iš dešinės). Jos teigimu, 2020 metų parodos tema – sveikatos turizmas – atitiko Lazdijų krašto specifiką.

Lazdijų stende parodos lankytojai pateko į stilizuotą dzūkišką pirtį – su visais jos atributais ir tradicijomis. Čia buvo pristatomos ne tik pirties paslaugos, bet ir kitos aktyvaus poilsio veiklos, tokios kaip kaitavimas ir buriavimas Dusios ežere, žvejyba įvairiais metų laikais, šv. Jokūbo piligrimų kelias rajone. „Turime itin švarią gamtą, žuvingus ežerus, gausybę pėsčiųjų, dviračių ir baidarių maršrutų, ekologišką produkciją gaminančių ūkininkų ir verslininkų. Turistų skaičius mūsų krašte turėtų augti", – sakė merė.

DALYVAUJAMASIS BIUDŽETAS – IDĖJŲ BUS LAUKIAMA VISĄ SAUSĮ

Gintarė PLUNGIENĖ

Klaipėdos rajone metų pabaigoje startavo Dalyvaujamasis biudžetas. Gyventojų idėjų, kaip pagerinti savo gyvenamąją aplinką, bus laukiama dar visą sausį. Vėliau už jas balsuos visi rajono gyventojai, o išrinktas geriausiai finansuos ir įgyvendins Klaipėdos rajono savivaldybė. Pasak Šiaulių miesto ir Kretingos rajono savivaldybių atstovų, kuriose dalyvaujamasis biudžetas jau įsibėgėjęs, pirmieji žingsniai visuomet sudėtingiausi, tačiau gyventojų iniciatyvų nauda yra neabejotina – Šiauliuose ant Rėkyvos ežero tilto buvo įrengta apžvalgos aikštelė, viename miesto parkų bus įrengta riedučių ir dviračių trasa. Kretingoje – daugiausiai gyventojų palaikymo sulaukė iš žemės trykštantis fontanas, laisvalaikio ir poilsio zonos su treniruokliais.

Gyventojų iniciatyvų projektams įgyvendinti Klaipėdos rajono savivaldybė skirs net 300 tūkstančių eurų.

KRETINGĄ STEBINO IDĖJŲ GAUSA

Kretingos rajonas šiemet iniciatyvų projektų laukia jau antrus metus. Pernai paraiškas pateikė net 47 gyventojai iš visų 9 rajono seniūnijų. Trijose kategorijose buvo išrinkti net 4 įgyvendinami projektai – 2 mažesnės ir 2 didesnės vertės. Šiuo metu vienas mažos vertės projektas jau įgyvendintas. Vydmantų miestelyje įrengta poilsio ir laisvalaikio zona su lauko treniruokliais.

Tačiau projektavimo ir planavimo procedūros vyksta ir dėl kitų viešame balsavime laimėjusių projektų. Tad Kretingoje šalia bibliotekos atsiras interaktyvus, iš žemės trykštantis fontanas, bus apšviestas nuo Vydmantų iki Palangos einantis dviračių takas, prie Įpilties piliakalnio įrengtos medinės skulptūros, sūpynės, vėliavų stiebai, lauko suolai su skulptūrų figūrėlėmis, smėlio paplūdimys su persirengimo kabina prie tvenkinio, mediniai tilteliai, „basakojų takas“, įvairūs lauko treniruokliai.

„Žinoma, paraiškos autoriumi nurodomas tik vienas gyventojas, tačiau dėl idėjos tariasi kaimų, įstaigų bendruomenės. Galų gale, bendruomene juk gali būti ir mamų būrys, kurios nori mieste ar kaime įrengti vaikų žaidimų aikštelę“, – sako Kretingos rajono savivaldybės tarybos narė Vaida Jakumienė. Pasak politikės, gyventojams yra svarbiausia patikėti, kad sprendžia jie, o ne už juos, kad jie gali pateikti tokią idėją, kuri, jei surinks daugiausia balsų, tikrai bus įgyvendinta.

„Tie patys vydmantiškiai iš pradžių netikėjo, kad nugalėti gali mažo miestelio projektas. Nes kam labiausiai aktuali treniruoklių aikštelė? Ko gero, tik vydmantiškiams, ir tai ne visiems. Tačiau reikia suprasti ir tai, kad pateikus paraišką darbas nesibaigia. Bendruomenė atliko išties milžinišką darbą: kvietė balsuoti, pasigamino ir miestelyje pastatė stendus su informacija apie pateiktą paraišką ir kokia idėja siūloma. Tokios pastangos davė rezultatą. Beje, Kretingos rajonas buvo aktyviausias tiek teikiant idėjas, tiek už jas balsuojant“, – šypsosi V. Jakumienė.

ŠIAULIAI IDĖJAS RINKO JAU ANTRĄ KARTĄ

Prieš pat didžiąsias metų šventes jau antrą kartą geriausias idėjas iš 14 dviejose kategorijose rinko ir Šiaulių miesto gyventojai. Mažos vertės idėjų Saulės miesto kategorijoje daugiausiai gyventojų balsų surinko vienos gatvės kraštovaizdžio sutvarkymo projektas Rėkyvoje – išnaikinant krūmynus ir išvalant šalia esančius tvenkinius. Sutvarkytoje dalyje taip pat bus formuojamas pušynas.

„Didelės vertės projektų kategorijoje iš 4 pasiūlytų projektų daugiausiai palaikymo sulaukė „Pump track“ dviračių ir riedučių trasos įrengimas viename iš miesto parkų. Kaip sako idėjos autorius Arūnas Šatas, „Pump track“ dviračių ir riedučių trasa taps saugia vieta vaikams leisti laisvalaikį, erdve pažengusiems sportininkams tobulėti, aukšto lygio varžybų traukos centru Šiaulių mieste bei parką puošiančiu objektu, puikiai derančiu su gamta. Ir aš tuo nė kiek neabejoju“, – sako Šiaulių miesto mero patarėjas Justinas Švėgžda.

Gyventojai, pasak patarėjo, siūlė įvairias idėjas: graikinių riešutų giraitės, japoniško sodo, diskgolfo aikštelės įrengimas, vaikų žaidimų aikštelės atnaujinimas arba įrengimas, modernios informacinės sistemos įrengimas gatvėje ir t. t.

Rėkyvos gyventojai prie dalyvaujamojo biudžeto projekto iniciatyvos prisijungė jau antrą kartą. Pirmajame idėjų atrankos konkurse mažos vertės projektų kategorijoje laimėjo taip pat rėkyviškių pateikta idėja. Ant Rėkyvos ežero tilto buvo įrengta apžvalgos aikštelė. Taip pat viename iš miesto parkų pradėta kurti rekreacinė zona – jau nutiestas pėsčiųjų ir dviračių takas.

KLAIPĖDOS RAJONAS GYVENTOJŲ INICIATYVŲ LAUKS VISĄ SAUSĮ

Klaipėdos rajone dalyvaujamasis biudžetas startavo praėjusių metų pabaigoje. Gyventojai jau nuo gruodžio galėjo teikti idėjas, kurios pagerintų gyvenamąją aplinką.

Projektų idėjų pasiūlymai gali būti teikiami trijose projektų kategorijose: Gargždų seniūnijoje – mažos apimties iki 20 000 eurų projektai, Savivaldybės teritorijoje, išskyrus Gargždų seniūnijos teritoriją, – mažos apimties iki 20 000 eurų projektai. Šios kategorijos biudžetas – iki 90 000 eurų ir Savivaldybės teritorijoje – didelės apimties iki 100 000 eurų projektai. Šios kategorijos biudžetas – ne mažiau kaip 180 000 eurų.

Paraiškų su idėjomis laukiama iki sausio 31 d. O jau kovą visos pagal reikalavimus užpildytos idėjos bus pristatytos viešai. Idėjas gali teikti visi Klaipėdos rajono gyventojai, kuriems ne mažiau nei 16 metų, o geriausios ir daugiausiai balsų surinkusios įgyvendins savivaldybė.

Šią iniciatyvą kuruojantys specialistai pastebi, kad labai svarbu paraišką užpildyti tinkamai, pateikti visus reikalingus dokumentus. Taip pat ragina atkreipti dėmesį į vizualų idėjos pristatymą – kuo patraukliau bus pristatytas projektas, tuo didesnė tikimybė, kad balsavimo metu jis atkreips daugiau dėmesio. Jei kyla neaiškumų dėl paraiškos formos pildymo, sąmatos rengimo – patariama kreiptis dėl konsultacijos. Gyventojai savo užklausą gali pateikti el. paštu *tavoideja@klaipedos-r.lt*.

Svarbu atsiminti, kad negalima teikti gatvių / kelių apšvietimo įrengimo, rekonstrukcijos ir remonto, pėsčiųjų, dviračių takų įrengimo, rekonstrukcijos ir remonto projektų. Taip pat siūlomos idėjos įgyvendinimas neturi prieštarauti siūlomoje teritorijoje galiojantiems teritorijų planavimo dokumentams, jau patvirtintiems kitiems savivaldybės projektų sprendiniams, taip pat netrukdyti esamiems inžineriniams tinklams ir komunikacijų sistemoms eksploatuoti.

Kitose savivaldybėse balsavimui teiktų projektų pavyzdžius ir paraiškos formą bei visą išsamią informaciją galima rasti Klaipėdos rajono savivaldybės interneto svetainėje *www.klaipedos-r.lt*, pasirinkus skiltį „Gyventojams“ – „Tavo idėja“.

ANTANAS VINKUS: „GRUPĖ GALI REIKŠMINGAI PRISIDĖTI PRIE SPARTESNIO NERINGIŠKIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMO“

Šiais metais Neringa, pateikusi programą „Neringa – kultūros sala“, tapo Lietuvos kultūros sostine, o naujos kadencijos Seimas įsteigė ir laikinąją Neringos bičiulių grupę, kurios pirmininko pavaduotoju išrinktas buvęs Neringos savivaldybės meras Antanas Vinkus. Tad su juo ir kalbamės apie grupės tikslus, plėtojant Neringos kurortą ir didinant jo žinomumą.

Gerbiamas Seimo nary, meilės Neringai Jums tikriausiai niekaip nepavyktų išsiginti, nes šis miestas ne vieną sykį siejosi su Jūsų veikla ir karjera. Manau, kad ne be Jūsų pritarimo sudaryta ir Laikinoji Neringos bičiulių grupė, kurios esate pirmininko pavaduotojas. Taigi kokie tikslai šios parlamentinės grupės?

Neringą dėl jos nepakartojamo žavesio ir išskirtinumo, manau, kiekvienas lietuvis ar svečias pamilsta iš pirmo žvilgsnio. Pamilau ir aš ją nuo to momento, kai pirmą sykį dar pakankamai jaunas specialistas, trumpą laiką po Kauno medicinos instituto baigimo padirbėjęs Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninėje, buvau paskirtas Neringos ligoninės vyriausiuoju gydytoju. Pamilau ne tik darbą, kurį dirbau, ir ligoninės kolektyvą, bet pamilau Neringą ir šio krašto žmones. Vėliau, jau brandaus amžiaus buvau išrinktas Neringos meru ir antrą sykį sugrįžau į šį svajonių kampelį. Pritariau iniciatyvai įkurti Laikinąją Neringos bičiulių grupę, kurios iniciatoriumi buvo Seimo narys Andrius Bagdonas, nes tokia grupė, mano manymu, gali reikšmingai prisidėti prie Neringos infrastruktūros vystymo, neringiškių gyvenimo problemų spartesnio sprendimo, teisinių pagrindų ir teisinių santykių, susijusių su pajūrio zona, kūrimo ir tobulinimo.

Šie metai Neringai ypatingi – ji yra Lietuvos kultūros sostinė. Kokios pagalbos iš Seimo narių gali tikėtis neringiškiai, siekdami kaip galima geriau įgyvendinti šią misiją?

Seimo nariai, norėdami padėti Neringai, turėtų orientuotis į Neringos krašto žmonių ir vadovų poreikius, nes vietiniai gyventojai ir vadovai geriausiai pažįsta ir mato Neringos problemas, gali išryškinti jos prioritetus ir iškristalizuoti šio laikotarpio ir ateities aktualijas. Savo akimis matyčiau labai svarbią problemą, tai kurorto dvasią ir jo aktyvų gyvenimą sukurti ne tik vasaros, bet visiems metų sezonams. Tam būtina sukurti patrauklių priemonių, viliojančių Lietuvos gyventojų, užsienio turistų ir svečių srautus ištisus metus. Juk Neringa rudenį ir pavasarį, žiemą ir vasarą yra nepakartojama ir unikali, tik reikia padėti visiems pastebėti šį jos išskirtinumą. Tam reikalinga infrastruktūros plėtra, tinkama šio krašto vystymo strategija, sveikatinimo politika ir kitos panašios priemonės.

Tikriausiai nesuklysime, teigdami, kad jau koks dešimtmetis neringiškiai viliasi sulaukti specialaus Neringai skirto įstatymo. Galbūt gausi parlamentinė grupė taps šio įstatymo iniciatore?

Manau, kad svarbiausia ne pats įstatymo atsiradimo faktas, o kokį turinį jam suteiksime ir kokius teisinius santykius juo sureguliuosime. Įstatymo turinys ir jo nuostatos turi įtikinti visuomenę ir Seimo narius šio įstatymo tikslingumu ir nauda. Konkrečių vietovių santykių reguliavimo įstatyminiu lygmeniu patirties Lietuva neturi, todėl tokio išskirtinio įstatymo inicijavimas turi būti atsakingai apgalvotas, išdiskutuotas ir pateiktas. Tikėtina, kad sukurta Laikinoji Neringos bičiulių grupė turės galimybę tuo pasirūpinti.

Esate Lietuvos kurortų asociacijos garbės narys, prieš kelerius metus buvote šios asociacijos prezidentas, ką manote apie Lietuvos kurortų plėtros galimybes? Kokias jų perspektyvas matote?

Manyčiau, kad kurortų plėtra Lietuvoje turi užimti svarbią vietą valstybės gyvenime. Kol kas mes nesame išnaudoję visų potencialių galimybių, tarp jų balneologijos ir hidroterapijos priemonių. Mūsų kurortų galimą potencialą galėtume lyginti su aukštai išvystytų pasaulio valstybių kurortais. Mūsų šalis yra labai graži ir patraukli savo gamta, metų laikų sezonais, vandens telkiniais, miškais, bažnyčiomis ir kitais architektūriniais paminklais, turtinga savo istoriniu paveldu ir garsi šimtmečiais puoselėtomis tradicijomis. Turime unikalius Nidos, Birštono, Druskininkų, Palangos kurortus. Turime Baltijos jūrą ir Kuršių marias, nepakartojamą Trakų peizažą. Tik privalome labai atsakingai iškristalizuoti pagrindinius jų plėtros ir vystymo prioritetus bei kryptis ir investuoti į šių kurortų ateitį. Investuodami į kurortų infrastruktūrą, turime atsižvelgti į mūsų gamtos sezoniškumo ypatumus ir juos panaudoti kaip pozityvius veiksnius, o ne kaip trūkumą. Druskininkų slidinėjimo trasa jau yra unikalus tokio sprendimo pavyzdys.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

NERINGOS BIČIULIŲ GRUPĖ

2020 metų pabaigoje 23 Seimo nariai įsteigė Neringos bičiulių parlamentinę grupę. Jos pirmininku išrinktas Liberalų sąjūdžio frakcijos narys Andrius Bagdonas, o pavaduotojais tapo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos atstovas Antanas Vinkus bei Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos narys Mykolas Majauskas. „Neringos kraštas yra išskirtinis, jis galėtų tapti Lietuvos vizitine kortele visame pasaulyje. Nacionalinė valdžia turėtų labiau įsigilinti į miestui aktualius klausimus“, – teigia grupės pirmininkas A. Bagdonas. Prieš tapdamas Seimo nariu, politikas ilgiau nei dešimtmetį dirbo Neringos miesto savivaldybės taryboje, Neringai aktualius klausimus jis ketina kelti ir Seime.

„Daug kur Lietuvoje yra gražu, tačiau Kuršių nerija yra unikali Europoje ir su ja turi susipažinti kiekvienas Lietuvos vaikas. Seimo rūpestis ja irgi turi būti padidintas“, – teigia aplinkos ministras Simonas Gentvilas, taip pat prisijungęs prie šios grupės.

Neringos savivaldybės meras Darius Jasaitis sveikina tokį parlamento sprendimą: „Tikiu, kad į Neringos bičiulių grupę susibūrė Seimo nariai, kuriems jau gerai žinomi mūsų kurortui aktualūs klausimai, o jų žinios ir palaikymas taps paspirtimi, sprendžiant labai specifines ne tik Neringos miesto, bet ir visos Kuršių nerijos problemas. Nuoširdūs sveikinimai grupės nariams. Linkiu sklandaus darbo ir ne vieno susitikimo Neringoje.“

Grupei priklauso šie parlamentarai: Andrius Bagdonas, Mykolas Majauskas, Antanas Vinkus, Aušrinė Armonaitė, Dalia Asanavičiūtė, Zigmantas Balčytis, Aistė Gedvilienė, Eugenijus Gentvilas, Simonas Gentvilas, Antanas Guoga, Vytautas Juozapaitis, Ieva Kačinskaitė-Urbonienė, Vytautas Kernagis, Andrius Kupčinskas, Paulė Kuzmickienė, Rūta Miliūtė, Radvilė Morkūnaitė-Mikulienėne, Gintaras Paluckas, Eugenijus Sabutis, Paulius Saudargas, Justinas Urbanavičius, Romualdas Vaitkus ir Emanuelis Zingeris.

L. PROKOFJEVIENĖ: AIRIJOS LIETUVIAI LAIKOSI STIPRIAI

Laima Prokofjevienė – Dublino lietuvių bendruomenės pirmininkė. Į Airiją atvykusi 2002–ųjų kovo 17 d., vienos didžiausių švenčių Airijoje, Šv. Patriko dienos įkarštyje, susidarė ne kokį pirmąjį įspūdį apie šalį. Anot p. Laimos „šalis ūžė, linksminosi, gatvės buvo nuklotos šiukšlių, pilna pabučiuoti juos prašančių girtų airių“. Ji nustėro: „na, nejaugi čia taip yra kasdien?“. Bet festivaliui pasibaigus ir sugrįžus į normalų kasdieninį gyvenimą, pirminė negatyvi nuomonė išsisklaidė ir iki šios dienos L. Prokofjevienė vis dar gyvena šioje, miela širdžiai jau tapusioje šalyje. Beje, simboliškai, – jau 15 metų Laima koordinuoja lietuvaičių grupę, kuri kasmet aktyviai dalyvauja tame pačiame Šv. Patriko Festivalyje! Nuo pat atvykimo pašnekovė yra aktyvi lietuvių bendruomenės narė, o praeitų metų gruodžio 20 d. buvo išrinkta naująja Dublino lietuvių bendruomenės pirmininke.

Kaip gimė idėja jungtis lietuvius, išsibarsčiusius po Airiją?

Nesvarbu, kur bebūtume, visada yra gera pažinti savo tautiečius. Netiesa, kad mes nutylame išgirdę lietuvišką kalbą, kad kalbantysis tik nesužinotų, kad ir mes esame lietuviai. Kad ir kaip adaptuotumėmės prie kitų kultūrų, mes niekada nepamirštame savo kilmės. Gal todėl žmonės ir buriasi, kad kartu galėtų kalbėti ir dainuoti lietuviškai, švęsti savo šventes. 2004-ais metais buvo įkurta pirmoji lituanistinė mokykla „4 vėjai“, o vėliau, kitų metų sausį buvo įkurta Airijos lietuvių bendruomenė, šiek tiek vėliau, – ir Dublino lietuvių bendruomenė.

Dublino lietuvių bendruomenė – pati didžiausia lietuvių bendruomenė Airijoje. Šiuo metu Dubline veikia net du lituanistinės „4 Vėjai“ padaliniai, turime net dvi teatro grupes – „Alternatyva Alternatyvai“ ir „Dublino Mažąjį teatrą“, „Lyrikos vakarus“ ir tautinių šokių kolektyvą „Suktinis“, „Elonos šokių studiją“, dainininkų visai neseniai įkurtą asociaciją „Alka“, „Airijos lietuviams rūpi“ – organizaciją, kuri rūpinasi sunkiai sergančiais vaikais. O kur dar sportas? Juk be krepšinio ir futbolo gyvenimas būtų liūdnesnis. O mugės, koncertai! – jų daugybė. Išvardinti visus aktyvius Dublino narius prireiktų nemažai laiko. Visais jais mes besąlygiškai didžiuojamės ir branginame. O jei kada nusidedame mintimis ar darbais, – mūsų sielas išgano visų lietuvių mylimas kunigas Egidijus Arnašius sekmadieninių mišių metu Šv. Andriejaus bažnyčioje.

Kokios nuotaikos ir kokie tolimesni planai Dublino lietuvių bendruomenėje?

Šiuo metu Airijoje vyrauja pandemijos padiktuotos nuotaikos. Kuriamus planus virusas griauna be gailesčio. Bet mes stipresni. Kai kurie renginiai persikėlė į internetines erdves. Muzikantų asociacija „Alka“, į pagalbą pasitelkusi kitas organizacijas, organizavo net tu virtualius koncertus – „Viskas bus gerai“ ir „Kalėdinį labdaros vakarą“. Lietuviškas teatras „Alternatyva alternatyvai“ teatro sceną taip pat perkėlė į internetą ir sukūrė „Nuostabios mergaitės iš teatro istorijos“ – net 5 epizodų ciklą ir nuotaikingą „Kalėdų belaukiant su Tylene ir Čiauškute“ mini serialą. Sausio 13-osios trisdešimtmečiui Dublino lietuvių bendruomenė sukūrė mėgėjišką trumpametražį filmą „Aš prisimenu…“, kurį galite išvysti Youtube kanale.

Sausio pradžioje vyko eilinis Dublino lietuvių bendruomenės susirinkimas. Kurti gran-

diozinių planų nesiryžome. Nusprendėme, kol dar esame suvaržyti ir negalime įgyvendinti visų savo idėjų, vis vien surasime galimybes paminėti valstybines šventes, bent jau kitu, internetiniu formatu. O kai visa tai pasibaigs, įgyvendinsim visus savo planus. Juk dabar kaip tik turime laiko viską apgalvoti ir sugalvoti.

Šiuo metu Airijoje galioja gana griežti suvaržymai. Mokymo įstaigos, darželiai, barai, restoranai, statybos, teatrai, naktiniai klubai yra uždaryti, dirba tik būtinųjų prekių parduotuvės, ofisų darbuotojai darbuojasi nuotoliniu būdu. Be pateisinamos priežasties nuo namų galima nuklysti tik 5 km spinduliu. Šie apribojimai galios iki sausio 31-os dienos, nors, visko gali būti, kad neplanuoto svarstymo visi šie apribojimai gali būti dar sugriežtini.

Kokios pagalbos iš bendruomenės dažniausiai prašoma?

Dažniausiai pasitaikantis klausimas – kokie reikalavimai keliaujant. Kaip bebūtų keista, žmonės vis dar keliauja, – juk visokių neplanuotų reikalų pasitaiko. Jau visi išmoko kaip užpildyti prašymus dėl bedarbio išmokų (ne paslaptis, daugybė žmonių dėl pandemijos prarado darbus). Būna ir keblesnių situacijų, – žmonės papuola į bėdą, praranda namus, skiriasi su artimaisiais. Sulaukiame įvairiausių klausimų. Net ir tokių, ką daryti, kad cepelinai neiširtų. Įvertinus situaciją, galima teigti, kad lietuviai, net ir šiuo nelengvu laikotarpiu laikosi stipriai, laikosi vienas kito.

Nustačius naują koronaviruso atmainą Jungtinėse Karalystėse ir uždarius sienas su dauguma Europos Sąjungos šalių, stresas buvo kur kas mažesnis nei pirmosios bangos metu, kada daugybė žmonių keliavo be baimės ir net negalvojo, kad gali užstrigti svečioj šaly. Dabar žmonės atsargesni ir daugiausia keliauja tik būtiniausiu atveju. Tuo metu JK lankėsi nedidelis skaičius Airijos lietuvių, todėl ir neturėjome didelių su tuo susijusių problemų.

Ką Brexit'o istorinis įvykis keičia Airijoje gyvenantiems lietuviams?

Brexit Airijoje gyvenantiems nesirenka, ar Tu esi airis ar lietuvis. Bet jei pakalbinę eilinį lietuvį, paklaustume, kokie yra jo nuogąstavimai, daugelis atsakytų, kad baiminasi prarasti darbus, nes jo darbovietė eksportuoja gaminamą produkciją į JK. Kaip bus su muitais ir mokesčiais? Ar galės laisvai aplankyti JK gyvenančius giminaičius, draugus? Kaip pasikeis mokestis už mokslą studijuojantiems ten vaikams? Yra ir tokių, kurie baiminasi lietuvių antplūdžio Airijoje.

Kaip palaikote ryšį su kitomis pasaulio lietuvių bendruomenėmis?

Lituanistinės mokyklos organizuoja fantastinį projektą „Draugystės tiltas", kuris vyksta skirtingose šalyse kiekvienais metais. Į jį suvažiuoja vaikai, tėvai ir mokytojai iš viso pasaulio. Galime sakyti, kad tikrai palaikome glaudų bendravimą su pasaulio lietuvių bendruomenėmis. Jau keli metai vaikai vyksta į Londone vykstantį muzikinį konkursą, praeitais metai, kartu su tautinių šokių kolektyvu „Suktinis" lankėmės Sankt Peterburge, kur buvome pakvieti į ten gyvenančios lietuvių bendruomenės jubiliejų. Net ir pandemijos metu, birželio mėnesį, pavyko JK bendruomenės iniciatyva organizuoti koncertą „Mes – pasaulio lietuviai", kuriame dalyvavo net 20 dainininkų ir muzikantų iš įvairių pasaulio šalių. Jį transliavo LRT. Kadangi rašiau scenarijų ir vedžiau koncertą, tiesiogiai bendravau su atlikėjais, su jais užsimezgė stiprūs ryšiai, kuriuos, aš tikiu, mes išlaikysime ir, atėjus laikui, organizuosime ne vieną renginį kartu.

Lietuviško teatro "Alternatyva Alternatyvai" įkūrėjai ir režisierei Laimai Prokofjevienei įteikta Lietuvos ambasadoriaus padėka už teatrinės kultūros sklaidą ir puoselėjimą Airijoje. Šiais metais teatras švęs 11 metų sukaktį.

Ar Dublino lietuviai balsuoja Lietuvos Seimo rinkimuose?

Labai smagu, kad balsuojančių skaičius didėja. Taip žmonės nusivylę, pavargę nuo pažadų, bet taip pat supranta, jei jie nenuspręs, už juos nuspręs kiti.

Po paskutinių rinkimų pasaulio lietuviai turi savo atstovą seime Aušrinę Armonaitę. Išties dedame viltis, kad būsime labiau išgirsti ir išklausyti.

Kalbino Ieva Cataldo

„GLOBALUS PANEVĖŽYS" – RAKTAS NUO GIMTOJO MIESTO DURŲ

Loreta KAŠKELIENĖ

Panevėžio miesto savivaldybė antrus metus vykdo projektą „Globalus Panevėžys", skirtą suburti po įvairias pasaulio šalis išsibarsčiusių panevėžiečių bendruomenę, palaikant su ja ryšį.

„Nemažai išvykusių svetur jaučia sentimentus savo gimtajam miestui, todėl svarbu palaikyti ryšius. Projekto „Globalus Panevėžys" sukurto bendravimo platformos dėka perduodame žinią, kad visuomet laukiame sugrįžtančiųjų, informuojame apie naujas iniciatyvas, atliktus darbus, skatiname kurti ir įgyvendinti idėjas Panevėžyje. Žinoma, iš diasporos laukiame įvairių pasiūlymų, idėjų, iniciatyvų. Juk miestas stiprus, kai yra stipri jo bendruomenė ir nebūtinai fiziškai ji turi būti čia – savo miesto gyvenime galima dalyvauti ir būnant svetur. Žinoma, nusprendusiems grįžti į Panevėžį suteiksime visą reikalingą pagalbą. Atsinaujinančiame Panevėžyje yra puikios sąlygos gyventi, kurti verslą, auginti vaikus. Džiaugiamės, kad iš užsienio grįžtantys žmonės, įvertinę saugumą, patogų susisiekimą, infrastruktūrą, neperpildytus darželius ar mokyklas, pasirenka būtent mūsų miestą", – sako Panevėžio miesto meras Rytis Račkauskas.

Šiuo metu „Globalų Panevėžį" vienija virš 200 narių suburta bendruomenė. Specialiai šiam projektui sukurtoje svetainėje *www.globalus.panevezys.lt* skelbiama informacija apie gyvenimo Panevėžyje pranašumus, palankias sąlygas verslui, mokesčių lengvatas, pateikiama informacija apie Vytauto Žemkalnio gimnazijoje veikiančią išlyginamąją mobilią grupę, pritaikytą visai lietuviškai nekalbantiems vaikams. Išvykusieji pateikia individualias užklausas į kurias visada gauna atsakymus, jų užpildytos anketos padeda kurti išvykusiųjų duomenų bazę, aiškintis individualius lūkesčius ir pan. Globalūs panevėžiečiai kviečiami tapti ir Panevėžio ambasadoriais ir apie gimtąjį miestą skleisti gerąją žinią svetur. Socialiniame *„Facebook"* tinkle sukurtoje grupėje „Globalūs Panevėžiečiai" skelbiamos aktualiausios Panevėžio naujienos, dalijamasi iniciatyvomis, teikiama įvairiais klausimais informacija ir kt.

„Kviečiame kiekvieną svetur išvykusį panevėžietį prisijungti prie projekto „Globalus Panevėžys". Laukiame visų sugrįžtančiųjų, o jei iškiltų nenumatytų klausimų – kreipkitės, durys atviros kiekvienam, spręsime juos drauge", – sako meras R. Račkauskas.

CENTRINĖ PERKANČIOJI ORGANIZACIJA CPO LT

PASIRENGUSI PADĖTI SAVIVALDYBĖMS VYKDYTI VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ PROCEDŪRAS

„Lietuvos savivaldybių perkančiosios organizacijos sudaro daugumą VšĮ CPO LT (toliau – CPO LT) elektroninio katalogo naudotojų ir yra vienos aktyviausių centralizuotų viešųjų pirkimų vykdytojų elektroninėje erdvėje. 2020 m. atlikta apklausa parodė, kad 18,80 proc. jų kiekvieną savaitę ar kelis kartus per mėnesį, 42,48 proc. – kelis arba keliolika kartų per metus per šį elektroninį įrankį įsigyja joms reikalingų prekių, paslaugų ar darbų. 2019 m. centrinės perkančiosios organizacijos 43 pirkimo moduliuose įvyko 18 898 pirkimai, iš kurių 13 228 atliko savivaldybių administracijos ir savivaldybių pavaldžių įstaigų perkančiosios organizacijos. Todėl siekis atsižvelgti į savivaldybių ir joms pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų poreikius yra vienas iš CPO LT veiklos prioritetų“, – teigia Darius Marma, atliekantis CPO LT direktoriaus funkcijas.

„Siekis atsižvelgti į savivaldybių ir joms pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų poreikius yra vienas iš CPO LT veiklos prioritetų“, – teigia Darius Marma, atliekantis CPO LT direktoriaus funkcijas.

NUOLAT PLEČIAMAS CPO LT ELEKTRONINIS KATALOGAS GERIAU ATLIEPIA PIRKĖJŲ POREIKIUS

CPO LT elektroninis katalogas yra centralizuotų viešųjų pirkimų įrankis, leidžiantis perkančiosioms organizacijoms įsigyti tas prekes, paslaugas ir darbus, kurie yra reikalingi daugumai jų. Savivaldos institucijų perkančiosios organizacijos, vykdydamos viešuosius pirkimus, aktyviai naudojasi kanceliarinių prekių ir biuro technikos, paslaugų biurui, pašto ir kurjerių paslaugų, elektros, telefono ir ryšio paslaugų, degalų, skalbimo, medicinos ir slaugos ir kitais moduliais. Kad jose siūlomos prekės ir paslaugos kuo labiau atitiktų pirkėjų poreikius, nuolat plečiamas jų asortimentas naujomis techninėmis specifikacijomis. Taip, visų pirma atsižvelgiant į savivaldybių poreikius, sukurti kelių ženklinimo, baldų, maisto produktų moduliai.

Absoliučią daugumą modulių perkėlus į dinaminę pirkimų sistemą (DPS), sudarytos palankios sąlygos ir verslo subjektams tapti tiekėjais bet kuriuo metu per visą modulio galiojimo laiką. Tiekėjų skaičiaus augimas sudaro palankias sąlygas realiai konkurencijai viešuosiuose pirkimuose, o tuo pačiu perkančiajai organizacijai įsigyti reikalingų prekių ar paslaugų nepermokant už jas. Todėl perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų apimtys per CPO LT elektroninį katalogą nuolat auga. Vien tik 2020 m. gruodžio mėn. įvyko 2 921 pirkimas už 45 mln. 852 tūkst. 142 eurus.

PROFESIONALŪS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SPECIALISTAI – KOKYBIŠKI VIEŠIEJI PIRKIMAI

Viešųjų pirkimų sėkmė, visų pirma, priklauso nuo juos vykdančių darbuotojų pasirengimo ir kompetencijų. Savivaldybių ir jų institucijų perkančiosios organizacijos yra labai nevienodos savo dydžiu bei turimais žmogiškaisiais ištekliais. Nors dauguma šalies savivaldybių turi viešųjų pirkimų skyrius, kuriuose dirba po kelis darbuotojus, bet vis dar yra ir tokių savivaldybių, kuriose šias funkcijas, kaip papildomas, atlieka kiti administracijos skyrių darbuotojai. O savivaldybių įmonėse, įstaigose, ypač švietimo, socialinių paslaugų, ikimokyklinio ugdymo ir kitose, dažniausiai viešuosius pirkimus vykdo ūkio skyriaus, administracijos darbuotojai, kuriems priskiriamas šis darbas. Tai patvirtina ir apklausų duomenys. Iš 617 savivaldybių ir joms pavaldžių institucijų perkančiųjų organizacijų darbuotojų, vykdančių viešuosius pirkimus, tik 31,93 proc. respondentų pažymėjo, kad tai yra jų pagrindinė veikla, o 68,07 proc. nurodė, kad tai yra papildoma veiklos sritis.

Taigi perkančiųjų organizacijų darbuotojų kompetencijų stiprinimas, profesionalių praktinių įgūdžių ugdymas yra labai aktualus ir pirmaeilis uždavinys. CPO LT 2020 m. įsteigė Metodologijos ir mokymų skyrių, kurio ekspertai teikia konsultacijas visais aktualiais klausimais: užsakymų formavimo CPO LT elektroniniame kataloge, sutarčių, administravimo ir vykdymo ir kt., organizuoja mokymus perkančiosioms organizacijoms naudotis kitomis viešųjų pirkimų vykdymo platformomis.

Naujos galimybės savivaldybių ir joms pavaldžių perkančiųjų organizacijų darbuotojų viešųjų pirkimų vykdymo kompetencijų didinimui atsivėrė CPO LT vykdant Europos Sąjungos struktūrinių fondų dalinai finansuojamą projektą „Centralizuotų viešųjų pirkimų, vykdomų per VšĮ CPO LT elektroninį katalogą, valdymo sistemos plėtra“. Viena iš projekto veiklų yra visų 60 Lietuvos savivaldybių per-

kančiųjų organizacijų darbuotojų, vykdančių viešuosius pirkimus, mokymai 6 val. seminare. COVID-19 pandemijai pakoregavus galimybę „gyvai“ organizuoti šiuos mokymus, jie perkelti į elektroninę erdvę ir seminarai vykdomi nuotoliniu būdu. Nuo 2020 m. liepos mėn. šia galimybe jau pasinaudojo beveik 900 specialistų. Šis seminaras bus vykdomas iki šių metų birželio 30 d., todėl dar galima pasinaudoti galimybe užpildyti praktinių įgūdžių ir žinių spragas, pakelti viešųjų pirkimų specialistų kompetencijas, padėsiančias efektyviau vykdyti centralizuotus viešuosius pirkimus elektroniniame kataloge.

Naujos galimybės savivaldybių perkančiosioms organizacijoms: perduoti CPO LT viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą

CPO LT, analizuodama perkančiųjų organizacijų poreikius viešuosiuose pirkimuose, pastebi, kad elektroninis katalogas, nors ir nuolat plečiamas, negali pilnai jų tenkinti. Tai lemia objektyvios priežastys – ne visos prekės, darbai ar paslaugos gali būti centralizuojamos, kita vertus, perkančiosios organizacijos turi labai skirtingus poreikius ir dažnai perka specifines, tik joms vienoms reikalingas prekes. Šiuo atveju CPO LT elektroninis katalogas negali būti pagalbininku ir perkančiosios organizacijos turi pačios skelbti viešuosius pirkimus bei vykdyti visas jų procedūras.

Ir tada jos susiduria su rimtais iššūkiais. Dar 2017 m. Viešųjų pirkimų tarnybos (VPT) atlikta savivaldybių administracijų apklausa dėl planuojamų viešųjų pirkimų, parodė, kad sklandžiam viešųjų pirkimų vykdymui yra nemažai kliuvinių: techninės klaidos, užtęsiamas pirkimo dokumentų rengimo procesas, sudėtingos procedūros, kompetencijos viešųjų pirkimų srityje stoka.

Taigi perkančiosioms organizacijoms, ypač mažesnėms, neturinčioms pakankamai kompetentingų viešųjų pirkimų specialistų, profesionaliai ir sklandžiai, remiantis visų teisės aktų ir procedūrų reikalavimais, vykdyti viešuosius pirkimus nėra lengva.

CPO LT, kaip kompetencijų centras, ne tik kuria ir administruoja centralizuotų viešųjų pirkimų elektroninį katalogą, bet jau sėkmingai atlieka kitų biudžetinių įstaigų viešųjų pirkimų procedūras. Kasmet auga viešųjų pirkimų pagal įgaliojimus apimtys. 2020 m. įvyko 329 pirkimai, už 4 mln. 82 tūkst. eurų be PVM

„Perkančiosios organizacijos, perdavusios viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą CPO LT, jokiu būdu nenušalinamos nuo pirkimo proceso ir jame taip pat aktyviai dalyvauja – siūlo pirkimo komisijų narius, ekspertus. Jos yra pirkimų „šeimininkės“, todėl sėkmingam rezultatui labai svarbus yra perkančiųjų organizacijų pasirengimas pirkimui – tikslus poreikio identifikavimas. Pagal jų pateiktas technines specifikacijas ir nurodytas pirkimo sąlygas (ką, kokius kiekius, kokia kaina, kokiais terminais ir kt.) vykdomas pirkimas. Taigi galime pasakyti, kad CPO LT vykdo sudėtingas viešųjų pirkimų procedūras, kurioms atlikti perkančiosios organizacijos ne visada turi pakankamai žmogiškųjų išteklių ir kompetencijų bei praktinės patirties, o perkančiosios organizacijos gauna kokybišką rezultatą – profesionaliai įvykdytą viešąjį pirkimą“, – vardina Darius Marma.

KAIP PERDUOTI CPO LT VYKDYTI VIEŠOJO PIRKIMO PROCEDŪRAS?

Perkančiosios organizacijos gali pavesti atlikti visus kalendoriniais metais planuojamus pirkimus arba tik konkrečius pavienius pirkimus. Tam pirmiausia turi būti pasirašyta sutartis dėl centralizuotų viešųjų pirkimų veiklos, suteikianti CPO LT pavedimą vykdyti pirkimus perkančiosios organizacijos vardu.

Visi pirkimai vykdomi naudojant informacinę sistemą, skirtą pirkimų planavimui, vykdymui ir pirkimo sutarčių kontrolei elektroninėje erdvėje, perkančiosioms organizacijoms yra suteikiama prieiga prie pirkimų valdymo sistemos bei jų paskirti darbuotojai apmokomi ir konsultuojami naudotis ir dirbti su šia sistema. Visa informacija ir dokumentais, reikalingais viešojo pirkimo procedūrai vykdyti, perkančioji organizacija ir CPO LT apsikeičia pirkimų valdymo sistemoje.

Konkrečiam pirkimui perkančioji organizacija pirkimų valdymo sistemoje turi pateikti savo poreikį ir užpildyti paraišką su pirkimo technine specifikacija ir nurodytomis sąlygomis. Toliau viešojo pirkimo procedūras vykdo CPO LT. Tačiau perkančioji organizacija gali gauti visą informaciją apie pirkimų eigą per paskirtą komisijos narį ar ekspertą į CPO LT viešųjų pirkimų komisiją.

CPO LT pirkimus organizuoja ir vykdo taikydama standartizuotus pirkimų dokumentus. Jeigu perkančioji organizacija pageidauja, CPO LT gali teikti procedūrų ataskaitas, skelbti skelbimus apie sudarytas sutartis ir/ar viešinti sudarytas sutartis, jų pakeitimus, laimėjusių tiekėjų pasiūlymus. Taip dar labiau sumažinama administravimo našta perkančiosioms organizacijoms.

Viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo delegavimas CPO LT perkančiosioms organizacijoms padės optimizuoti veiklą šioje srityje, efektyviai naudoti administracinius resursus, taupyti darbuotojų laiko sąnaudas ir, dažnu atveju, racionaliau naudoti biudžeto lėšas. Kviečiame savivaldybių administracijų ir joms pavaldžių įstaigų perkančiąsias organizacijas pasinaudoti šia bendradarbiavimo galimybe, pavedant viešųjų pirkimų (jų dalies) vykdymą CPO LT.

NUOTOLINIS SEMINARAS

Kviečiame perkančiųjų organizacijų darbuotojus, vykdančius viešuosius pirkimus CPO LT elektroniniame kataloge, dalyvauti nuotoliniame seminare. Tai puiki galimybė įgyti naujų kompetencijų, būtinų sėkmingam ir greitam viešųjų pirkimų vykdymui elektroninėje erdvėje.

Seminaras organizuojamas įgyvendinant ES finasuojamą projektą „Centralizuotų viešųjų pirkimų, vykdomų per VšĮ CPO LT elektroninį katalogą, valdymo sistemos plėtra“.

Registruotis CPO LT internetinėje svetainėje: *https://www.cpo.lt*

„Savivaldybių žinioms“ jau 25 metai!

Junkitės ir sekite mus facebook savzinios

„Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyra – langas pozityvumui!